

Arkady Martine

BARIŞ DENEN BİR YIKIM

Çeviren

Burcu Asena Şahin Gençoğlu

YİNE ARKADY MARTINE'İN KALEMİNDEN

İmparatorluk Denen Bir Anı

Bu kitap sürgündeki herkes içindir:

Yurdundan edilmişler, sığınmacılar, vatansızlar;

Terk edilmişler ve terk edenler;

Perişan edilenler ve özgür bırakılanlar.

(Ve emirleri sorgulaması gereken vakti bilen Stanislav Petrov için.)

Önce, gerçeklik askıya alındı. İnka protokolünün bütün ihlalleri aynı anda gerçekleşti: Kişisel temasa (Görsel, sözel ve fiziksel), içmeye ve yemeye dair kurallar çiğnen-di. Fatihlerle tanıştığında Ciquinchara'nın başka hiçbir yerlinin yapamadığını yapmasına müsaade edildi; şimdi roller değişmişti. Karşılıklı ilişkilerini çerçeveye oturtacak belli bir bağlam olmadığından taraflar kendilerini sınırsız risklere maruz bıraktılar. Atahualpa katledilebilir veyahut Soto ve Hernando zehirlenebilirdi...

– Gonzolo Lamana, “Beyond Exoticization and Likeness: Alterity and the Production of Sense in a Colonial Encounter,” *Comparative Studies in Society and History* 47, no. 1 (2005): 4–39

Yakıp yıkmak, katletmek, sahte unvanlar altında yönetimi gaspetmek; buna imparatorluk diyorlar ve çöle çevirdiler mi bir yeri, bu yaptıklarını barış addediyorlar.

– Tacitus (Calgacus'tan alıntı yaparak), *Agricola* 30

GİRİŞ

Düşünmek; dil dışında. Dili düşünmemek. *Biz*, diye düşünmek ve onun o billur derinlikleri için bir dil sesine ve yahut haykırışa sahip olmamak. Elverişsiz oldukları noktada ıskartaya çıkarılan dil seslerini elinde bulundurmak. Bir kişi gibi düşünmek; talepkâr bir ses gibi değil, bakışları boş karnı aç bir canavar gibi değil, bir çocuğun düşündüğü gibi yalnızca kendi benliğiyle ve dostluk arzusuyla ağzından çıkan haykırışlarla değil. Yıldızıçaklarımızın ikili ya da üçlü halkalarından dışarı bakmak ve iğne ucu kadar her bir ışığı, her bir füzyon-kalbi yıldızı görmek. Bu yıldızların eski gezegenin karanlığında gözlerimizde var olan örüntüyü yansıtarak yaptığı örüntüyü görmek. Toprak vatanda, kanlı vatanda gözlerimiz nasıl da ışırdı! Onları nasıl da kapatır ve görünmez olur, karanlık leşçiller, gizli avcılar oluverirdik! Yıldızıçaklarımız bizim o boşluk vatanımızda, ışık vatanımızda nasıl parıldardı! Kapanan bir göz gibi nasıl da yana kayar ve görünmez olurdu! Şarkılar söyleyen *bizin* fraktal sürüsüyle bir kişi gibi düşündüğümüz ve henüz içindekileri toplamadığımız, sırları uğruna cerrah neşteri kadar hassas pençelerle henüz yırtıp açmadığımız bu yerleri görmek!

Ah, o diğ er açlık, bedenle alakası olmayan *bizin* açlığı. *Bizin* temas kurma açlığı.

Bu beden ya da o beden: Kuvvet ve vah ilik genleriyle dolu et, sabır ve örüntü tespiti genleriyle dolu et. Bu beden meraklı bir beden, gözlemci bir beden, semavi yolculuk ve inceleme için iyice eğitilmiş; pençeleri yalnızca *bize* değil dokunduğu her yıldızu ağına,  arkı söylemesine izin veren metal tellerle süslenmiş. Bu beden neredeyse *biz* olamamış, onun yerine yalnızca et olmuş bir beden fakat o şimdi *biz* ve *biz* diye  arkı söylüyor ve diğ er bedenleri ete çevirmek için, kendisiyle başka bedenler meydana getirmek için de var olan bir beden: Bu beden teçhizatla dolu ve elleri yıldızu ağının enerji toplarının tetiğinde maharetli.

Biz içinde  arkı söyleyen bu bedenler; *biz* olmayan fakat yıldızu akları ve enerji topu inşa etmiş bedenlerin etlerine dair hep birlikte şarkılar tutturan bu bedenler. O bedenler etten ve  arkı söyleyemiyor! Dili düşünen bedenler, ağızlarıyla ağlayan ve gözlerinden su sızdıran, pen esiz fakat kendi temas kurma açlıkları içinde habis bedenler. Şimdiden boşluk vatanın çok yerine dokunmuş ve içinde durmakta olanlar, yeni ve eski bütün kan vatanlarımızın ardında yatığı sıçrama kapılarına çok çok yakla mı  olanlar.

Bu bedenler şöyle  arkı söylüyor: Akıllı et diğ er bütün etler gibi, *biz* gibi ölüyor fakat  lm   etinin bildiğini hatırlamıyor. O yüzden kardeş bedenlerimizi onların gezegenlerinden birine getirdik; burası bir kan vatan değil toplanacak kaynaklarla dolu bir toprak vatan ve bizler hem eti hem de kaynakları kullanım için teslim ettik.

 arkı söylemek açlığın dinmesi demek.  arkı söylemek anlamak demek. Ne var ki: Bir başka beden aksi bir sav, uyumsuz bir akort sunuyor. Bu beden meraklı bir beden; gözlemci bir beden; pek çok döngü boyunca boşluğun aynı kesimine yan yan sızıp bir görünüp bir kaybolmuş fakat ba-

kın, yine de merakını yitirmemiş, inatçı ve devriye gezen bir beden. Bu beden *biz* içinde şarkı söyler, ölmüş etlerinin bildiklerini hatırlayan az sayıda akıllı et bedene dair tutturur şarkılarını. Fakat hepsi bilmez. Hepsinin bilişi de aynı değildir. Benzemez *bizin* şarkı söyleyişine.

Parçalara ayrılan bir *bizi* düşünmek! Sürü hâlinde toplanmayan, hatırlayan fakat bir sığircık sürüsünün biçeminde tutunamayan. Biz kargaşanın ve temas etme açlığının şarkılarını söylüyoruz, parçalara ayrılmayı düşünsenize! Biz de şarkı söylüyoruz: *Bu akıllı ette bizde olmayan ne var? Duyamadığımız hangi şarkıyı söylüyorlar?*

Böylece yıldızuçaklarımızı yakına fırıl fırıl dönmeye gönderiyoruz. Tadına bakacak kadar yakına.

BİRİNCİ BÖLÜM

...YASAKLAMA EMRİ ASKIYA ALINDI: Meclis emriyle uzatılabilecek dört ay süreli Teixcalaan askeri nakliyesinin İstasyon uzayından geçişine dair yasaklama emri askıya alındı; Teixcalaan askeri çağrı kodunu taşıyan bütün gemilerin Anhamemat Kapısı'ndan geçmesine müsaade ediliyor. Bu yasağın askıya alınması askeri veya değil Teixcalaan gemilerine önceden alınmış vizeler, onaylar ve gümrük müsaadesi olmadan Lsel İstasyonu'na demir atma yetkisini vermiyor. ASKIYA ALINMA EMRİ MADDEN BAKANI (DARJ TARATS) TARAFINDAN ONAYLANMIŞTIR. Mesaj tekrar eder...

—bütün Teixcalaan'ın İmparatoru On Dokuz Keser'in birinci görev döneminin birinci yılının elli ikinci gününde, Bardzravand Sektörü'ndeki diplomatik, ticari ve evrensel frekanslara dağıtılan ivedi mesaj

Majesteleri, bana geride bütün dünyayı bıraktınız fakat ben yine de yoksunum; yalnızca bana nasıl uyumayaca-

ğımı öğretmesi için de olsa, yıldızların lanetine haiz hayaletinizi kabul etmeye razıyım, Altı Yön.

—Majesteleri İmparator On Dokuz Keser'in kişisel notları, tarihsiz, kilitli ve şifreli

Dokuz Hatmi, kartografya döngüsünü kayıtlı gelişmelerinin son haftası boyunca baştan sona üçüncü kez seyretti, ardından kapattı. İğne ucu kadar yıldız ışıkları ve donanmanın ışıkla kazanmış hareket kavisleri yokken *Dümenin Ağırlığı*'nın köprüsünde yer alan strateji masası düz, siyah geniş bir alandı, donuk mattı ve yeni bilgiler için kaptanı kadar sabırsızdı.

Fakat bir bilgi gelmiyordu. Görüntülenen gezegen noktalarının başta tehlike kırmızısıyla, ardından iletişimsizliğin siyahıyla göz kırıp bir dalga tarafından yutulur gibi kayboluşunu hatırlamak için Dokuz Hatmi'nin yeniden kartografyayı izlemesine gerek yoktu. Gelen Teixcalaan gemi sıraları o kartografya üzerinde ne kadar yoğun gösterilirse gösterilsin hiçbirisi, boş sessizlik taşkının içine ilerlememişti. *Bu noktanın ötesini*, diye düşündü kadın ısl ısl bir beklentiyle, *görmekten oldukça korkuyoruz*.

Kendi gemisi, *Dümenin Ağırlığı*, iletişimsiz alana en yakın ikinci gemiydi. Yalnızca bir gemiyi insanları götüreceğinden uzağa göndermişti. Bu gemi hibrit kâşif-nişancı *Bıçakucu'nun Dokuzuncu Çiçeklenmesi*'ydi; kendi amiral gemisinin açık ağızlı hangarından sıyrılıp serbest kalmış ve sessiz karanlığa girmiş, neredeyse görünmez, incecik bir gemi. Onu göndermek, Majesteleri İmparator On Dokuz Keser'in en yeni *yaotleki* yani donanma kaptanı, kontrolü altında birden fazla Teixcalaan lejyonunu barındıran komutanı olarak yaptığı ilk hata olabilirdi. Bir imparator savaş istediği vakit yeni *yaotlekim* atardı: Bunların biri diğerini doğururdu. Dokuz Hatmi o eski deyişi ilk kez öğrenciliğın-

de işitmiş ve gözlemlemiş, mutlak gerçeğin tasdiki olmaksızın aşağı yukarı haftada bir kez kendi kendine düşünmüştü.

Daha yeni taç giymiş olan On Dokuz Keser savaş çıkarmayı çok ama çok istemişti.

Şimdi, o savaşın başını çeken Dokuz Hatmi *Bıçakucu*'nu göndermenin esasında hata olmadığını umuyordu. Yeni bir *yaotlek* olduğu da düşünülünce mecburi olmayan hatalardan kaçınmanın faydasını görürdü. (Bütün hatalardan kaçınmanın faydasını görürdü ama Dokuz Hatmi savaşta hataların kaçınılmaz olduğunu bilecek kadar uzun zamandır Altı Avucu Uzun'un –elleri her yöne uzanan Teixcalaan imparatorluk ordusunun– subayıydı.) Şu ana dek *Bıçakucu* ilerideki ölü gezegenler kadar sessiz ilerlemiş ve kartografya dört saattir güncellenmemiştir.

Yani oynadığı bu kumar her iki yöne de gidiyor olabiliyordu.

Dirseklerini strateji masasına yasladı. Daha sonra dirseklerinin izi kalacaktı: Kollarının yumuşak yastığımsı eti, mat yüzeye yağlarını bırakacak ve Dokuz Hatmi'nin onları silmek için ekran temizleyici kumaşı çıkarması gerekecekti. Fakat Dokuz Hatmi gemisine dokunmayı, yalnızca emirleri beklediği esnada bile onu tanımayı seviyordu. Motor çekirdeğinin bu kadar uzağındayken bile kendisinin bir beyin ya da en azından bir gangliyon kümesi, merkezi bir nokta olarak hizmet ettiği muazzam makinenin uğultusunu hissetmek hoşuna gidiyordu. Neticede bir donanma kaptanı köprüye gelen bütün bilgilerin filtresiydi ve bu durum bir *yaotlek* için daha da geçerliydi; *yaotlekin* menzili daha genişti, olası her yöne uzanacak el sayısı daha çoktu. Daha çok gemisi vardı.

Dokuz Hatmi sahip olduğu bütün gemilere ihtiyaç duyacaktı. İmparator hükümdarlığının ilk deneyimini yaşamak için bir savaş istemiş olabilirdi ama Dokuz Hatmi'yi

kazanması için gönderdiği savaş hâlihazırda çirkindi: Hem çirkin hem de gizemli. Teixcalaan'ın hudutlarına çarpan zehirli bir dalgaydı. Söylentilerle; saldıran, yok eden, uyarı veyahut talep olmaksızın ortadan kaybolan, geride ancak boşluktaki harap gemi parçalarını bırakan uzaylılara dair hikâyelerle başlamıştı. Fakat karanlıktaki heyulalara dair korku hikâyeleri hep vardı. Her donanma askeri onlarla büyümüş, onları yeni öğrencilere aktarmıştı. Bu söylentiler ise İmparatorluğun komşularından, Verashk-Talay'den ve Lsel'den içeri sızmıştı, buralar ne merkezi ne önemliydi ta ki eski İmparator, ebediyen güneşe tutulmuş Altı Yön ölene... ve öldüğü sırada bütün söylentilerin doğru olduğunu ilan edene dek.

O andan sonra savaş kaçınılmazdı. Her halükârda yaşanacaktı; Parzrawantlak Sektörü'ndeki sıçrama kapısının diğer yanında kalan beş Teixcalaan koloni karakolu, taşlar kadar sessiz ve cansız olmadan önce bile. O korku hikâyeleri, yıldızlar arasındaki karanlık boşluklardan dışarı sürüneceklerse bunu oradan yaparlardı. O durumda savaş olsa olsa daha yavaş gerçekleşirdi.

Majesteleri On Dokuz Keser iki aydır imparatordu ve Dokuz Hatmi o sürenin neredeyse yarısı boyunca bu savaşın *yaotleki* olmuştu.

Çevresindeki köprü hem çok meşgul hem de çok sessizdi. Görev yerlerinin her biri, uygun subaylar tarafından doldurulmuştu. Dümencilik, itici güç, silahlar, iletişim: Hepsi onun ve strateji masasının etrafına, kancabulutuyla –onu burada, Teixcalaan İmparatorluğu'nun hududunda bile imparatorluğu bir arada tutan muazzam veri ve hikâye ağlarına bağlayan, sağ gözünün üzerindeki cam ve metal kaplama– var edebileceği holografik çalışma alanının somut, büyütülmüş versiyonu gibi dizilmişti. Köprünün bütün görev yerleri doluydu ve bu yerleri dolduranların hepsi bekle-

mekten ve yenmek için gönderildikleri güç onları hazırlıksız yakalar ve bu uzaylılar gezegensel iletişim sistemlerini bir vakum içindeki alevler gibi söndürmek için ne yapıyorsa onu yapar mı diye düşünmekten başka yapacak bir şeyleri varmış gibi görünmeye çalışıyordu. Köprü subaylarının hepsi gergindi ve yine hepsi sabretmekten yorulmuştu. Onlar donanmaydı, Teixcalaan'ın Altı Avucu Uzun'uydu. Onların tarzı fethetmekti, altı lejyonu meydana getirecek kadar geminin başında endişeli bir sessizlik içinde duraksayarak kaçınılmazın hududunda topluca beklemek değil. Tehlikenin en yakınında olmak ve yine de hareket etmemek değil.

Dokuz Hatmi, Majesteleri On Dokuz Keser'in bu savaşı açmak için onu *yaotlek* ilan ettiğinde en azından kendi gemisini amiral gemisi olarak tutmasına müsaade edişini düşündü. Bu subayların her biri birlikte çalıştığı, birlikte hizmet verdiği, komutanlık ettiği Teixcalaanlitzlim'di; her birini en çok üç ay önce Kauraan Sistemi'ndeki ayaklanmada zafere götürmüştü. Ona aitlerdi. Ona az bir süre daha güveneceklerdi. *Bıçakucu* eyleme dökülebilen bir bilgiyle geri gelene dek az bir süre daha güvenecekler ve o vakit Dokuz Hatmi onları biraz serbest bırakabilecekti. Biraz kan, biraz toz ve bir uzaylı gemisinin ölümünden çıkan ateşi tadacaklardı. Bir donanma, şekerli suyu andıran o şiddetten alınan yudumlarla beslenerek uzun süre dayanabilirdi yeter ki *yaotlek*lerinin ne yaptığını bildiğine inansınlar.

Ya da en azından Dokuz Hatmi, Donanma Komutanı Dokuz İtici Güç'ün altında hizmet verdiğinde hep öyle hissetmişti. Dokuz İtici Güç sonrasında Şehir'de gezegen üstünde bir masa başına kaptanlık yapmaya gitmişti. Önceki, vefat etmiş, özlenen imparator altında Savaş Bakanı olacak kadar yükselmiş ve –ismini Dokuz İtici Güç'ün kullandığı aynı sayı glifiyle yazan ve ergenliğinin sonlarında kendisini yazı üzerinde nasıl adlandıracağına dair verdiği bu romantik ka-

rarından dolayı henüz pişman olmamış olan– Dokuz Hatmi kadının yeni imparator altında muhtemelen bakan olacağını düşünmüştü. Bunu beklemişti.

Fakat Dokuz İtici Güç bunun yerine On Dokuz Keser'in tahta çıkışından neredeyse hemen sonra emekli olmuştu. Şehir'i tamamen terk edip doğduğu sisteme, yuvasına dönmüştü; henüz eski astlarından birinin uğrayıp da neden ve neden şimdi diye sormasına ve bütün o alışlageldik dedikoduları sorgulamasına fırsat doğmamıştı. Bunun yerine akıl hocalığının verdiği rahatlıktan yoksun kalmış (kendisine dürüst davranacak olursa o kadar uzun bir süre boyunca akıl hocalığına sahip olduğu için şanslıydı) olan Dokuz Hatmi, vardiyasının birinde bizzat İmparator'un kendisinden gelme ivedi bir bilgifişi çubuğuna uyanmıştı. Bu bir atamaydı.

Kazanılabilirse bu savaşı senin kazanmanı istiyorum. İmparator'un koyu renkli elmacikkemikleri bıçak gibiydi, oturduğu güneş mızraklı tahtın ışıklarının köşeleri gibiydi.

Ve şimdi onu şu andaki benliğine çağıran, doğrudan so-lundan gelen alçak bir ses vardı: Onu o mesafeden irkilt-meyecek bir ses. (Her ne olursa olsun gizli gizli o kadar yakınına gelebilecek tek kişi.) “Henüz bir şey yok öyleyse, değil mi efendim?”

Yirmi Ateşböceği; Dokuz Hatmi'nin birincil *ikantlosu*, başka bir idari bölümde değil doğrudan donanma kaptanı-nın altında hizmet veren subayların en üst rütbelisi. Kendisi Dokuz Hatmi'nin emir subayı ve yardımcısıydı; bu, rütbesini kullanabileceği biçimlerden yalnızca biriydi. Dokuz Hatmi o mevkide ondan başkasını hayal edemiyordu. Adamın kolları iskeletimsi incelikteki göğsünde zarif bir şekilde bağlanmıştı, kaşlarından biri manalı bir kavis oluş-turuyordu. Her zamanki gibi üniforması kusursuzdu, ken-disi müthiş bir şekilde Teixcalaanlıydı, kazınmış kafasını

ve bir aydır yemek yemiyormuş gibi görünmesini göz ardı ederseniz; propaganda holofilmlerindeki askerlerin tıpatıp aynısıydı. Yeşil ve beyaz mürekkepli dövmelerinin kıvrımlı kenarları, üniforması o hareket ederken veya nefes alırken kıpırdadığında bilekleri ve boğazında görünüyordu.

“Yok,” dedi Dokuz Hatmi köprünün geri kalanının da duyabileceği kadar yüksek bir sesle. “Mutlak bir sessizlik. *Bıçakucu* sessizce ilerliyor ve her zamanki hızlarıyla giderlerse dönmelerine daha bir buçuk vardiya var; nahoş bir şeyden kaçmadıkları müddetçe. Ve *Bıçakucu*’nun kaçacağı çok bir şey yoktur.”

Yirmi Ateşböceği bunların hepsini biliyordu. Bu açıklamalar onun için değildi. Dümencilik’teki On Sekiz Keski’nin omuzlarının bir parmak düşüşü; İletişim’deki İki Köpük’ün geçtiğimiz beş dakika boyunca tereddüt ettiği mesajı sahidenden gönderip çok lejyonlu donanmaları için temiz bir gökyüzünün var olmayı sürdürdüğünü bildirmesi içindi.

“Harika,” dedi Yirmi Ateşböceği. “Öyleyse sizi bir dakikalığına ödünç almamı dert etmezsiniz, *yaotlek*?”

Dokuz Hatmi, yarı alaycı sevecen bir ifadeyle gözlerini büyüterek, “Beşinci Güverte’nin havalandırma kanallarındaki kaçak evcil hayvanlarla sorun yaşamayı bıraktığımızı söylersen ödünç alınmayı dert etmem,” dedi. Evcil hayvanlar –kedilerin Kauraan’a özgü tuhaf bir türü olan, hoş bir şekilde titreşen ve parazit yiyen ufak, tüylü şeyler– en son bir gezegene indikleri sırada, Dokuz Hatmi henüz *yaotlek* değil Onuncu Lejyon’un donanma komutanı iken gemiye gelmişti. Evcil hayvanlar kendilerini çoğaltmaya karar verene ve bunu yapmak için Beşinci Güverte’nin havalandırma kanallarına taşınana dek sorun –hatta Dokuz Hatmi’nin haberdar olduğu bir mesele– teşkil etmemişti. Yirmi Ateşböceği *Dümenin Ağırılığı*’nın homeostazını bozduklarına dair gürültüyle şikâyetçi olmuştu.